

ASPECTE DE VALORIFICARE A PORTULUI TRADIȚIONAL ROMÂNESC DIN DOBROGEA ÎNTR-O ȚINUTĂ MODERNĂ

Cristina BOGHEAN, Alina TOCARCIUC

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Lucrarea reprezintă un studiu aplicativ al portului tradițional dobrogean și aspecte de implementarea acestuia într-un model vestimentar modern. Studiul conturează: particularitățile structurale ale costumului, identificând piesele de bază din portul tradițional; specificul ornamenticii și tehnicilor de decorare; ceea ce determină valoarea teoretică a lucrării. Valoarea practică constă în conceptualizarea și realizarea constructivă, tehnologică a unui ansamblu vestimentar în material.*

Cuvinte cheie: *port, tradiție, ornament, Dobrogea, fota, valorificare.*

Introducere

Poporul român este unul din puținele popoare care, în sec. 21 încă mai poartă hainele tradiționale sau cu ornament tradițional și își găsește rădăcinile în portul strămoșilor noștri daci, geți și traci. În decursul istoriei, structura și evoluția costumului popular românesc, și-a păstrat nealterate caracteristicile esențiale. Pornind de la realizările artistice făcute cu materii prime produse în gospodăriile țăranilor, portul popular românesc a evoluat de-a lungul secolelor, devenind o adevărată măiestrie a țăranului roman și o componentă esențială a patrimoniului cultural.

Zona folclorică a Dobrogei se deosebește de celelalte regiuni ale țării din perspectiva costumelor, asupra cărora și-au pus amprenta toate minoritățile etnice care au trecut și care trăiesc în continuare în această zonă: începând cu geto-dacii, care aveau intense relații comerciale cu grecii și romanii, până în prezent când cele mai des întâlnite etnii sunt românii, bulgarii, macedonienii, turcii, tătarii și grecii. Astfel, deși fiecare etnie și-a păstrat porturile tradiționale proprii, ele au suferit unele schimbări, fiind influențate una de alta.

1. Caracteristica portului și ornamenticii tradiționale dobrogene

Portul popular românesc din Dobrogea este strâns legat de existența și activitatea oamenilor de aici. În confecționarea îmbrăcămintei, meșteșugarii se supuneau unor canoane care stau la baza formei, croielii, structurii, compoziției ornamentale și a coloristicii costumelor. Unicitatea se remarcă îndeosebi în costumele femeiesc alcătuit din anumite elemente care se regăsesc doar în această regiune:

- *Maramă de borangic* cu o lungime maximă de trei metri. Eleganța acestora este caracterizată prin ciucuri, numiți și clopoței așezați în 3-4 rânduri și de prezența ornamentelor florale situate pe borduri.

- *Cămașa femeiască*, dreaptă, numită „*cămașă de-a-ntregul*” sau cea cu platcă, croite din bumbac simplu sau cu dungi numite „*dalmatca*”, se caracterizează prin simplitatea dispunerii ornamentelor de dimensiuni mici aranjate simplu, de obicei vertical, dar de o mare expresivitate.

- *Bundiță* - cojoc fara maneci, confectionat din piele de oaie, bogat ornamentat cu motive geometrice și vegetale.

- *Catrință* - îmbrăcămintă care servește ca fustă sau ca șorț și care constă dintr-o bucată dreptunghiulară de stofă adesea împodobită cu alesături

- *Barneața sau Brâu* - cingătoare lată de lână, de piele, rareori din mătase

- *Fota* - piesă bogat ornamentată, formată dintr-o țesătură dreptunghiulară de lână care se petrece în jurul corpului, ținând locul fustei, sau din două bucăți de stofă acoperind partea din față a corpului și pe cea din spate.

Fota este un element inedit care completează ținuta tradițională. În regiunea Dobrogei, *cămașa* fiind foarte simplă, lasă *fota* să iasă în evidență fiind numită aici și *pestelcă*, de regulă, este formată din 2 părți și este piesa cu cele mai multe elemente decorative.

Ornamentele dobrogene prezintă râuri geometrice cu denumirile populare de „*pui*”, „*iarba întoarsă*” sau „*urma iepurelui*”. Ele exprimă matricea universului în care femeia trăiește și muncește. Culoarele predominante în ornament sunt roșu și negru, care combinate, semnifică energia, puterea și căldura. Motivele ornamentale

dispuse pe cămașă au denumirile de: „*melcișori*”, „*șuvoi*”, „*pomișori*”, și îmbogățesc valoarea artistică a piesei de port.

Specificul dobrogean constă în alternanța vârgilor late monocrome, cu cele înguste denumite popular *gene*, registre în care sunt grupate motive geometrice, și ornamente punctiforme denumite local *bobi* – tehnica de țesătură întâlnită atât pe țesăturile mari din lână, cât și pe piesele de port popular din zonă.

Aceste ornamente au ajuns să fie folosite și în colecțiile marilor designeri cum ar fi Valentino, sau mai puțin cunoscuții Rocsana Bogutska și Legor Gabala.

2. Descrierea ansamblului vestimentar realizat

În urma studiului teoretic al portului tradițional dobrogean și identificării trăsăturilor specifice ale acestuia, s-a propus elaborarea unui ansamblu vestimentar pentru femei alcătuit din rochie și fotă. Cea mai impresionantă piesă vestimentară - *fota* a servit drept sursă de inspirație pentru crearea acestui ansamblu. Transpunerea trăsăturilor sursei s-a realizat prin intermediul următoarelor aspecte:

- forma și croiala fotei se regăsește în configurația reperelor fusteii decorative, care imită această piesă într-un mod inedit;

- ornamente răspândite în Dobrogea, cu motivele fitomorfe geometrificate s-au utilizat în calitate de decor prin tehnica broderiei manuale netede cu precădere pe fusta decorativă, analog modalității de accentuare a fotei în ținuta tradițională;

- soluționarea acromatică, sau monocromă, specifică zonei studiate, este transpusă în ținută.

Soluționarea stilistică a ținutei se atribuie liniei clasice datorită: siluetei semiajustate, formei sobre, lipsa detaliilor decorative, soluționarea alb-negru. Datorită plasei transparente, bogat ornamentate, ținuta posedă o alură elegantă care relevă o viziune inedită asupra portului tradițional românesc (fig. 1).

Fig. 1. Aspectul exterior al ansamblului vestimentar realizat și explorări creative în timpul practicii

Concluzii

Forma generală a costumului este o interpretare a formei actuale, iar ornamentul, realizat prin intermediul tehnicii broderiei, croiul constituie obiectele valorificării, comportând expresii plastico - decorative inedite. În final, s-a reușit crearea ansamblului vestimentar, în conformitate cu obiectivele propuse aducând sugestia de întruchipare a imaginii femeii cu caracter tradițional autohton.

Realizarea produselor vestimentare în timpul practicii reprezintă o transpunere a ideilor creative în urma studiului teoretico-practic a portului tradițional, care este o parte a istoriei, o parte a valorilor materiale culturale ale neamului nostru.

Bibliografie

1. Hedvig Maria Formaggiu - *Portul popular din România*, Meridian, 1984
2. Alexandrina Enachescu Cantemir, *Portul Popular Romanesc*, Meridian, 1971,
3. www.ro.wikipedia.org/costume_populare_romanesti/
4. www.romanianlabel.ro/pun-pestelca-si-ma-jupanesc-portul-popular-din-zona-dobrogei/
5. <http://semne-cusute.blogspot.md/>